

Kõigefõrgem manifest.

Jumala armust,

Meie, Nikolai Teine,

Kõige Wenemaa Keiser ja Tsemalitseja,

Poolamaa Kuningas, Soomemaa Suurwürst,

ja nõnda edasi, ja nõnda edasi, ja nõnda edasi.

Anneme kõikidele Oma ustawatele alamatele teada:

Kõigefõrgemale tänu andes, kes riikide saatust seab ja Meie Maja Meile esimese Poja sündimise läbi on õnnistanud, pöörame Meie Luujärjepärija Tšesarewitschi ja Suurwürsti Aleksei Nikolajewitschi püha ristimise rõõmsal päewal Oma alalise südamisoo mi järele mõttes Wene rahwa juure perekonna poole, kes Jumala poolt Meie hoolde on usaldatud.

Raske katsumise aasta, mida meie praegu läbi elame, on kõik meie rahwa jõudu tarwitusele wõtnud, aga ta on ka terve ilma ees wäärinata wapruse ja piirita kodumaa-armastuse kõrgeid näitusi lasknud awalikuts jaada. Niisugusel ajal on Meie iseäranis rõõmstaw, Oma ustawatele alamatele, nende kiitlusi kergitades, appi tulla, peate nende riiklike heatekawade abinõude, mis 26-dal weebbruaril 1902 a. antud manifestis on nimetatud ja mis üleilmdises walituse korras käsile wõetakse.

Kõige enne pöörasime Meie tähelepanemist selle peale, et küllaolu-olus talu rahwa ja mõnede wõeraste rahwaste asutustes weel ihunuhkluse tarwitamine alles on jäänud. Seda seltsi nuhtlused, mis ennewanast meie seadustesse üles oliwad wõetud, on Meie Walitewate Tšetkajate lubaga järkjärgult üleilmdiste nuhtluste abinõude hulgast wälja arwatud.

Nüüd, Meie unustamata Wanaisa ja Isa nõuifid täide saates, arwame Meie heaks käskida, et ihunuhklused, mida wallakohud ja wõeraste rahwaste asutused seaduse järele külla elanikkudele ja wõeraste rahwaste liikmetele wõiwad määrata, ära tulewad kautada. Mõjugu see rahwa seas weel enam heade kombete kinnituseks ja igatihe seaduslikkude õiguste auustamiseks.

Sarnaselt otjusele tules arwame Meie niisama tarwiliseks edespidi maa- ja mere-wägedes ihunuhkluse tarwitamist ära lõpetada. Selle peale kindlad olles, et selle nuhtluse äratamine sõjawägedes aitab sõjamehelist aiutundmust kaswatada, kinnitasime Meie nüüd selle asja pärast awaldatawad iseäralised määrused.

Teades, kui suur tähtsus riigielus Meie rohkearwulise küllaelanikkude kindel waranduselik seisukord on, oleme Meie Oma Walituse möödaläinud aastatel iseäralise hoolega maksude sissenõudmise lorida täiendanud. Seks otstarbeks rahaministeriumi poolt Meie juhatuste järele walmistatud määrused, ühes nende järgneva üksteise eest wastutamise äratamistega, teewad korraliku maksude sisetuleku kindlaks ja keelawad ühtlasi raskete, ülekohtuste maksunõudmise wiiside tarwitamist. Soowides õiget maksuwõtmise lorida rikkumata kinnitada, tegime Meie, eht küll kroonu kahjuks, otjuseks, kõik talurahwa hingemaade peale aja jooksul kogunud ostumaa- ja muu maksu wõlad täieste maha kustutada.

Kaugel piirimaal oma palawat armastust Wenemaa wastu werega kinnitades langenud ohwitseride ja alamwäeliste waestelaste saatust ligidalt südamesse wõttes arwame Meie Oma pühaks kohuseks, igapidi muret kanda, nende laste eest hoolitsemiseks ja nende kaswatamiseks abinõuifid otfida.

Ühes sellega pöörasime Meie, kuna Meie Tšwanemate eeskujul nõuiks oleme wõtnud käesolewal pühalikul päewal kõikidele armu näidata, iseäranis neile, kellele seda tarwis on, Oma muret nende saatuse poole, kes waesuse wõi ajutiiste kiitkuste pärast mitmesugusid maksusid korralikult ära ei maksnud, niisamuti ka, kes seaduse käsuft üle on astunud ja oma süli eest osast nuhtlust juba on kannud, wõi muudel põhjustel andeksandmist teeniwad.

Sellepärast käsimiseme Kõige armulikumalt:

I. 1. Ihunuhklused, mis seaduse järele külla elanikkudele, wõeraste rahwasugudele ja teistele isikutele, kes seiwuse õiguste wõi iseäraliste seaduste läbi nende nuhtluste alt ei ole wabastatud, sülltegude eest määratakse, ära kautada ja neid edespidi niisuguste nuhtluste alla mitte heita, waid tarwilistel koradel nende nuhtluste asemel asjakohastes seadustes juhutatud teifi karistust määrata.

2. Määrused, mis seaduste kogu XV köidus, nuhtluste seadus, 1885 aasta wäljaanne, 1261 ja 1377 paragrahwides, niisama ka sead. kog. XI köidu II jaus, kaubanduse seadused, 1903 aasta wäljaanne, 281 ja 282 paragrahwides üles pandud, ihunuhkluse asjas, ära lõpetada.

II. Alamal nimetatud kergitust mitmesuguste maksude asjas kinkida:

1. Kõik esimeseks jaanuariks 1904 a. ja Meie Luujärjepärija sündimise päewani maksmata jäänud wõlad arwest ära kustutada:

- A. a) Talupoegade hingemaade osturahad ja kroonu maamaksud.
- b) Obroki, kibitka ja pearaha wõlad.
- d) Aralautatud kroonumaksude wõlad.

B. Talurahwa hingemaade pealt wõetawate semstwo maksude wõlad neis kubermangudes, kus semstwo-asutused on sisse seatud, kus juures riigirentei kohuseks jääb semstwo asutustele neid wõlgasid 10. mail 1904 a. antud seaduse määruste põhjal ära tofuda.

2. Walitewale Senatile 11. mail 1902 aastal antud Ukasi läbi määratud täienduse maks mõne Poltawa ja Harlowi kubermangu külla kogukonna pealt ära kautada.

3. Täieste kustutada Meie Luujärjepärija sündimise päewani kogunud järgmised wõlad:

a) Kõikide wäljarändajate pealt, kes kroonumaade peale on asunud, nende maade rendi- ja kroonu maksu wõlad.

b) Kroonumaksude wõlad, mis wäljarändajate endiste kogukondade järele nõutakse ja nende uude ajukohta on ümber arwatud, kelle kohta seaduste kogu IX köidu, seisjuse seadused, 1899 aasta wäljaanne, 726—733 paragrahwid ja 706 paragrahwi juures olew lihandus (lihamärk 2) käib.

4 punkt käib Altai ringkonna kohta.

5 punkt käib hommitupoolsete rändawate, hulkuwate ja paigal elawate wõeraste rahwasuguharude kohta.

6 punkt käib Altai ja Nertschjinski maakonna talupoegade kohta.

7 Summadest, mis kroonule peawad tulema tööstuse maksu seaduse järele (§§ 366—559 sead. kogu V. köide, otjekoheste maksude seadus, 1903 aasta wäljaanne) ja 1. jan. 1904 wõlgade sekka on arwatud, maha kustutada — wälja arwatud niisugused ettewõtted, mis kohustatud on awalikult aru andma, niisama ka ettewõtted, mis sead. kogu V köidus, otjekoheste maksude seadus, 1903 aasta wäljaanne § 521 on nimetatud — need, mis üle 50 rubla ei ole; wõlad aga, mis tähendatud summast suuremad on, igatiht 50 rubla wõrra wähenkada.

8. Aurukatelde maksu wõlad, mis 1. jaanuariks 1904 oliwad tekkinud, maha kustutada.

9. Meie Luujärjepärija sündimispäewani sisse nõudmata sadama maksude wõlad kaupade ja laewade pealt mitte üle 600 rubla iga ükfitu wõlgnikule kinkida.

10. Meie Luujärjepärija sündimise päewani sissenõudmata laewakäigu ja kiwitee kroonumaksud, niisama ka silla ja parwetamise maksud Poola kuningriigis, mitte üle 600 rubla igale ükfitule inimesele, kinkida.

III. Nõuetawad, aga Meie Luujärjepärija sündimise päewani arweste wõtmata wõi ära maksmata trahwirahad kinkida:

1. Kõikfugu trahwirahad, mida otjekoheste maksude pärast kroonule wõetakse (sead. kogu V. köide, otjekoheste maksude seadus, 1903 a. wäljaanne, § 1) peale nende, mis selle III paragrahwi 2 punktis on nimetatud, niisama ka kreposti postj-linate ja maksude pärast, mis waranduste hinnata teise kätte mineku korral wõetakse.

2. Trahwid, mis üle 600 rubla ei käi ja mis riigi tööstuse maksu eeskirjadest üleastumise eest wõetakse (sead. kogu V. köide, otjekoheste maksude seadus, 1903. aasta wäljaanne, §§ 526—536) kinkida; trahwid aga, mis üle tähendatud summa käiwad, igatiht 600 rubla osa wähenkada.

3. Käib mäetööstuse kohta.

4. Meie Luujärjepärija sündimise päewani stempelmargin seaduseft üleastumise eest pealepandawad trahwid mitte üle 600 rubla iga ükfitu üleastumise eest, kinkida; trahwidest aga, mis üle tähendatud summa käiwad, 600 rubla iga üleastumise eest maha arwata; niisamaugused trahwid sarnaste üleastumise eest, mis enne 10-da

juuni 1900 aasta stempelmarki seaduse maksma panemist korda on saadetud, tulewad iga summa suuruses kinkida,

5. Trahwid, mida stempelmarki seaduse 166 ja 168 paragrahwi järele wõetakse (V. köide, stempelmarki seadus, 1903 aasta wäljaanne).

6. Selle pärast wõetawad trahwid, et riigi rentleisise abirahad õigel ajal ei ole ära maksetud, mis aja eest enne 1-st jaanuari 1900 aasta peale on pandud.

7. } Rääib mäe tööstuse kohta.

8. } Rääib kala ja hülge püüdmise kohta Kaspia meres.

10. Wõeriti alustatud kaebuste ja nõudmistele trahwid ja ilmaaegse edasikaebamise eest kroonu kasuks tulewate trahwidest pool osa.

11. Rääib juutide kohta.

IV. Kaubsete maksude, peale stempelmarki maksu, kroonu wiinamüügi, mitmesuguste poschlinade ja maksude wõlgadest, mis mitte eelmiste II ja III paragrahwide mõju alla ei käi, niisama ka wangide ülespidamise ja saatmise, ja kroonu poolt süüdlase arwel wälja antawa söögi-, sõidu- ja päewa-rahade wõlgadest, mis Meie Auujärjepärija sündimise päewani on tekkinud, maha kustutada need, mis ükfitult üle 50 rubla suured ei ole; suurema summalistest wõlgadest aga tuleb igast ükfitult wõlajauft 50 rubla maha arwata.

V. II-tes, III-das ja IV-das paragrahwis kingitud kergitused ei ulata mitte:

a) nende summade kohta, mis kroonu pärast ei ole ja ehk nad küll walitsuse käes tarwitada on, aga millel oma erimäärus on, wäljaarwatud sadama maksu summad, mis II paragrahwi 9-das punktis on nimetatud;

b) trahwide kohta kroonu töö teha wõtmise ja tarbeasjade muretsemise asjus;

d) patenti, aktsiisi ja tollimaksu wõlgade kohta;

e) riigirentei abirahade põhjussummade kohta, — ja

g) ametnikkude kolmandik-palga wõlgade kohta, kes niisugust palka saawad.

VI. Kinkida kõik wõlad, mis 1. jaanuarini 1904 a. tekkinud, inimestele, kes kroonu käest pensiooni ülemäärana on wõtnud, niisama kes Meie Kabineti walitsuskonnas Altai ja Nertschinski maakondades wabrikumadest ülespidamise ja pensiooni raha ülemäärana saanud, kui ka nende isikutele, kes pensiooni ja ülespidamise rahade wõeriti wälja andmises süüdlased on, kui nende isikute wastu mitte süüdistust ei ole tõstetud, et nad meelega oma kasu püüdwad või muul seadusewastalisel sihil kahju on teinud.

VII. Arwest maha kustutada kahjud, mis kroonule Meie Auujärjepärija sündimise päewani selle läbi on tehtud, et wäljateenitud soldatitele, nende naestele ja leskedele ühekordist ja eluuegset abiraha, niisama 5 rublalist kuupensiooni Keisri Nikolai I ajal teenimise eest wõeriti on määratud ja wälja antud.

VIII. 1. Maha kustutada Meie Auujärjepärija sündimise päewani tekkinud ja fiske nõudmata wõlad, mis mitmesugustel inimestel, kogukondadel ja asutustel haigete arstimise, rawitsemise ja ülespidamise eest kõrgis kroonu, paleowalitsuskonnas ja Altai ning Nertschinski maakondades Meie Kabineti walitsuskonna hospitaalides, laatsaretides, haigemajades ja haigete wastuwõtmise kohtades, kui ka Keiserinna Maria asutustes, kes omad eelarwed Hoolekandja Nõukogule läbiwaatamiseks ette panewad, maksta on.

2. Arwest maha kustutada summad, mis konsulid wäljamaal Meie Auujärjepärija sündimise päewani Wene meremeeste ülespidamise, arstimise ja Wenemaale tagasi saatmise peale ära on kulutanud ja mis nende meremeeste kui ka laewapere-meeste wõlgadest on arwatud või tulewad arwata.

IX. 1. Sisse nõudmata jätta ja arwest maha kustutada:

a) Meie Auujärjepärija sündimise päewani nõuetawad rahajummad, mis kroonule ehk kroonu õpeasutuste erisummadesse õpetamise ja kroonuforteri tarwitamise eest maksta on.

b) Meie Auujärjepärija sündimise päewani wõlaks arwatud summad, mis nende kulude tasumiseks maksta oliwad, mis kroonu kulul koolitatud inimeste ülespidamine ja õpetamine maksma tuli, kui need inimesed pärast seda määratud aega ära ei teeninud, mis neid nende kulude tasumise kohusest wabastab.

d) Wõlad, mis Meie Auujärjepärija sündimise päewani tekkinud ja fiske nõudmata oliwad õpetamise ja kaswatamise eest Keiserinna Maria walitsuskonna asutustes, kes oma eelarwed Hoolekandja Nõukogule läbiwaatamiseks ette panewad.

e) Rääib Altai ja Nertschinski maakonna ametnikkude kohta.

2. Sfikuid, kes ülikooli kurjuse lõpetanud ja 30. detsembrini 1905 a. katsumise komisjonide ees eksamile tulewad, katsumise maksu (20 rbl.) maksimisest wabastada, kui nad kohalise ülikooli poolt waejuse tunnistuse ette näitawad.

X. Keisrikoja, Keisri palee ja Meie Kabineti pärast olewate rendimaade pidajaid järgmisel mõdul mitmesuguste nõudmistele alt wabastada:

a) Rendimaksu wõlad, mis 1. jaanuarini 1900 tekkinud ja Meie Auujärjepärija sündimise päewani fiske nõudmata, põllumaade rentnikkude arwest täies summas maha kustutada; nendest rendimaksu wõlgadest aga, mis pärast ülemal nimetatud tähtaega tekkinud ja 1. jaanuarini 1904 fiske nõudmata, mitte üle 600 rubla iga inimese pealt maha kustutada; oliwad aga tähendatud obroki tükkid talupoegade või wäikekodanikkude kogukondade käes, või ka ühijuste käes millel wähemaste kolm liiget on, siis iga majaperemehe ehk ühijuse liikme pealt 200 rubla, kui aga ühijuses kaks liiget on, siis kolmfada rubla iga inimese pealt maha jätta.

b) Kuni Meie Auujärjepärija sündimise päewani rendimaade tarwitamise kohta tehtud lepingute täitmata jätmise või rikkumiste eest fiske nõudmata kahjutasud ja trahwid kinkida, ja nimelt: wõeriti või ülemääraste uuemaa kinnimise, kaubawastaste wiljade ja taimeid külmamise, maa rammutamata ja puude istutamata jätmise, maade peal olewate kaswumetsade maharaiumise, hoonete ja igasugu ehituste laguneda laskmise, majapidamise arwete waleste pidamise, rendimaade pärast olewa liikuma waranduse käest andmata jätmise jne pärast pealepandawad trahwid, mitte üle 300 rubla igale isikule inimesele; oliwad aga need maad talurahwa või wäikekodanikkude kogukondade või ühijuste käes, millel wähemaste kuus liiget oli, siis igale majaperemehele või ühijuse liikmele 50 rubla; kui aga ühijuses wiis või wähem liiget oli, siis 300 rubla tervele ühijusele. Niisama ei tule selles punktis tähendatud üleastumiste pärast, mis Meie Auujärjepärija sündimise päewani korda saadetud, mitte trahwi peale panna.

d) Nõudmata jätta kahjutasu, mis Meie Auujärjepärija sündimise päewani selle läbi tõusnud, et obroki tükkide rentijad neid maid mitte kontrahi aja lõpuni ei pidanud, kui uuel wäljarentimisel selle järele nende maade rendihind wähenes, niisama nõudmata jätta kahjutasu, mis selle läbi on saadud, et niisamasuguste maade rentijad kontrahi tegemisest taganesiwad, maha arwatud see osa kahjudest, mida rentijate poolt maksetud kassiraha võib tasuda.

e) Kinkida rendimaade endistele ja praegustele rentnikkudele trahwid, mis kuni Meie Auujärjepärija sündimise päewani fiske nõudmata oliwad ja mis sellepärast peale pandi, et rendiraha, niisama ka soolahallikate, tõrwa ja tõkati tehaste pidamise maksu õigel ajal ära ei ole tasutud.

2. Selle X. paragrahwi 1-tes punktis b ja d tähe all antud kergitused tulewad ka kõiksuguste kroonumõisate ja rendimaade pidajate kohta maksma panna.

3. Kinkida Meie Auujärjepärija sündimise päewal wõlgu olewad trahwirahad, mis kroonu metsamaterjalide omandajatele sellepärast peale oliwad pandud, et nad maksude maksimise tähtaja oliwad lasknud mõõda minna ja nende poolt fiske maksetud kautsjoni rahast neile tagasi anda, mis üle jääb, kui kahjud, mis nende korratuse läbi kroonule tehtud, ära on tasutud.

XI. Mitmesugusel ajal ükfitutele inimestele, kogukondadele ja seijustele antud laenude tagasimaksimise asjus alamalnimetatud kergitusi anda:

1. Rääib Kesk-Asia ja Siberimaa kohta kui ka nende Wenemaa talupoegade kohta, kes kroonu poolt nälja ajal ülespidamiseks ja põldude seemendamiseks laenu on saanud.

2. Igasugu wäljarändajatele reisi ja asumise rahaks antud laenudest 50 rubla iga wäljarändaja perekonna peale kinkida.

3. Rääib mõnede riigi seesmistele maakondade kohta, kus 1891, 1892 ja 1898 wiljakaldu oli.

4. Niisama.

5. Rääib Keisrikoja maa peal asuwate rentnikkude kohta.

6. Rääib Altai maakonna kohta.

7. Rääib Altai ja Nertschinski maakondade kohta.

8. Niisama.

9. Niisama.

10. Rääib Wenemaa linnade ja semstwode kohta.

11. Rääib Poolamaa kohta.

XII. Sisse nõudmata jätta rahajummad, mis riigi hobustekaswatamise peawalitsuse poolt erainimestele ja seltsidele rahaliste ja asjaliste (aunrahade ja asjadega) auuhindade andmiseks näitustel, joofsu ja sõidu katsumistel kuni 1903 aastani wälja on antud ja mille tarwitamise üle tõendawaid dokumentiisid fiske ei ole saadetud.

XIII. Andeks anda ja kinkida alamal järgnewatel põhjustel senini weel wäljanõudmata puuduwad summad, (mis juba wõlaks on arwatud ja mis weel ei ole arwatud) kahjud ja kautused teenistuse asjus nii hästi kroonu ametites kui ka Keiserinna Maria asutustes teenijatele, niisama ka ülemäärana wõetud rahad, kui kroonu asutustes teenijatele inimestele mitmesugused rahadid (palka, söögiraha, forteri-, päewa-, küüdi- jne. raha) wõeriti wälja on antud, kui need puuduwad summad, kahjud, kautused ja ülemäärana antud raha niisuguste tegewuste või hooletuste läbi on tulnud, mis Meie Auujärjepärija sündimise päewani on olnud.

Punktid 1—19 toowad isäralisi määrusi selle paragrahwi kohta ja käiwad ainult kroonu ametnikkude ning kroonu asutustes teeniwate palgaliste kohta.

XIV. Jaapani sõjas saadud haawade ja haiguste kätte ära surunud ohwitseride ja soldatite laste kaswatamise ja nende saatuse kindlustamise kulud riigirentei kanda wõtta. Kohaliste walitsuskondade peallemad peawad Meie wiibimata oma arwamised ette panema, kuba seda korda saata, nii hästi Walitsuse abinõudega, kui ka sellesama eesmärgi poole püüdwate kogukondade ja eraasutuste heategewate ettewõtete toetamisega kroonu poolt.

XV. Arstide perekondadele, kes kogukonna teenistuses olles külgehakkawate haiguste wastu wõitlemisest osa wõtsiwad, selle läbi haigeks jäiwad ja oma elu riigi kasuks ohwerdasiwad, nende perekondadele õigust anda riigirenteiist pensiooni saada sead. kogu III köidu, pajuki seadus, 1896 aasta wäljaanne, 608 paragrahwi põhjusel.

XVI. Igast wastutusest wabastada wäeteenistuses olejaid, kes Meie Auujärjepärija sündimise päewani abieluse on heitnud neid eeskirjasid rikkudes, mis sõjawäes selle asja pärast on antud.

XVII. Lastele, kes seaduslikus abielus sündinud, aga selle wanematelt kohtu läbi seijuse õigused ära wõetud, kingime, kui wanematele Meie Auujärjepärija sündimise päewani või selle manifesti läbi need õigused tagasi on antud, needsamad seijuse õigused, mis neil siis oleks olnud, kui nad pärast seda, kui wanemad armu saanud, oleksiwad sündinud.

XVIII. Tagasi anda legitimeerimise piletite saamise õigus inimestele, kellelt see õigus tolliseaduste 1510 paragrahwi 2 punkti põhjal ära oli wõetud (sead. kogu VI köide, 1892 aasta wäljaanne) kui nad 10 aasta jooksul Meie Auujärjepärija sündimise päewast arwates mingisuguste nuhtluste alla tolliseaduse määruste rikkumise pärast ei ole heidetud.

XIX. Inimestele, kes enne Meie Auujärjepärija sündimise päewa kuni ja süütegusid korda saatnud, järgmistel põhjustel armu ja kergitusi anda:

1. Kõiki, kes kuritegusid korda on saatnud, mille eest seaduses kõige suuremaks nuhtluseks noomitus, märkeandmine, lautus, rahatrahw 300 rublani, arest, wangimajas või kindluses kinni olemine, mis aga mitte mõnesuguste isäraliste õiguste ja eesõiguste kautamisega ühendatud ei ole, või teenistuselised karistused, mis nuhtluste seaduste 65 paragrahwi 2—9 punktis (sead. kogu, XV köide, 1885 aasta wäljaanne) on üles arwatud; kõiki, kes metsa häwitamises ja teiste eeskirjade rikkumises, mis kroonu, metsa- ja mäe-walitsuskonna, Keisri, Keisrikoja ja paleemetjade, Loowitshi wiiristikonna, Altai ja Nertschinski maakondades olewa Meie Kabineti metsade määruste kui ka metsade hoidmise kohta antud eeskirjade rikkumises süüdlased on (sead. kogu XV köide, rahukohtunikute poolt pealepandawate nuhtluste seadus, §§ 57², 57³, 57⁴, 57⁵ ja 57⁶ 1902 aasta täiendused ja 7. apr. 1897 Kõige kõrgemalt kinnitatud Riigi Nõukogu arwamine) kui ka niisugused inimesed nende tegude eest suurema trahwi alla kui 300 rubla langeksiwad — kelle peale Meie Auujärjepärija sündimise päewani kaelaohutulist kaebust ei olnud tõstetud, või kelle kohta weel kohtu otsust ei olnud tehtud, või kelle juures süüdlaseks mõistew otsus weel ei ole täide saadetud, või kes alles nende tegude eest kohtu poolt määratud nuhtlust kannawad, kohtu ja nuhtluse alt, niisama ka rahukohtunikute poolt pealepandawate nuhtluste seaduse § 158¹ (1902 aasta täiendus) määratud kahjorhise hinna maksimisest warastatud, oma woliga raiutud või wigastatud puude eest, või seadusewastaselt walmistatud metsa saaduste eest, wabastada.

2. Kõigile andeks anda, kes teenistuses kätte usaldatud warandust kuni 1000 rublani omale on wõtnud või ära raijanud, kes selle kuritöö eest süüdlaseks on mõistetud

wõi selle eest nuhtlust kannawad, kui omale wõetud wõi rajatud warandus Meie Luujärjepärija sündimise päewani süüdlaste poolt täieste tagasi on maksetud.

3. Kohu ja nuhtluse alt wabastada isikud, kes süüdlased on kuritegude korda saatmises, mis nuhtluse seaduses (sead. kogu, XV köide 1885 aasta wäljaanne ja 1902 aasta täiendused) §§ 193, 194, 194¹ ja 1575 on nimetatud.

4. Kõigile, kes kuni Meie Luujärjepärija sündimise päewani raskemad kuritööd on korda saanud, kui selle XIX paragrahwi 1-les punktis on nimetatud, kui nad nende kuritegude eest kohu poolt arresti alla, wangitotta wõi kindlusesse kinni mõistetakse, ilma et nendelt seisuse õigused wõi mõned iseäralised õigused ja eesõigused ära wõetaks, niisama ka, kes nende nuhtluse alla on mõistetud ja neid kannawad, kohu poolt määratud kinnistumise aega kahelkolmandiku aja wähendata.

5. Ametnikkudele, kes Meie Luujärjepärija sündimise päewani kohu otsuse peale (wõi oma ülemuse määrust mööda) nuhtluse alla on heidetud, mis nuhtluse seaduses (sead. kogu, XV köide, 1885 aasta wäljaanne) 65 paragrahwi 2—9 punktis on üles tähendatud, ei tule neid nuhtluse mitte takistuseks arwata nende edespäidise teenistuse tee peal ega ka pensiooni ja kingituste saamises, wäljaarwatud on aumärkide saamine laitmata teenistuse eest ja püha Bladimiri ordu auutähe saamine wäljateenitud aastate eest.

6. Ametnikkudele, kes Meie Luujärjepärija sündimise päewani teenistusest wälja on heidetud (sead. kogu, XV köide nuhtluse seadus 1885 aasta wäljaanne, § 65, punkt 1) kuritööde eest, mida nad mitte omakasu püüdlisel ehk muudu isiklikel põhjustel ei ole teinud, seda arwata, nagu oleks nad ametist lahti lastud, ja keda niisama suguste kuritööde pärast, mis ülemal tähendatud päewani tehtud, tuleks teenistusest wälja heita, ametist lahti lasta.

7. Ametnikka, kes käesolewa XIX paragrahwi 6 punktis nimetatud kuritööde eest ameti asjus Meie Luujärjepärija sündimise päewani ajutiseks kindlusesse kinni on mõistetud ühes mõnejuuguste õiguste ja eesõiguste ärawõtmisega (sead. kogu XV köide, nuhtluse seadus, 1885 aasta wäljaanne, § 50) peale kinniolemise aja lühendamist ühe kolmandiku aja, teenistusest wäljajäetmise asemel arwata kui oleks nad ametist lahti lastud.

8. Ametnikkudele, kes Meie Luujärjepärija sündimise päewani korda saadetud kuritööde eest, mis mitte selle XIX paragrahwi 6 ja 7 punkti alla ei käi, ametist wäljajäetmisele mõistetakse, wõi kes nende tegude eest juba selle nuhtluse on saanud, niisama ka kes ametist lahti on lastud wõi kes koha pealt lahti on tehtud, selle keeluga, et nad edespäid enam teenistusesse ei tohi astuda, wõi niisama suguseid wõi farnaseid ametid pidada, neile luba anda, et neil 10 aastat pärast seda, kui nende üle tehtud otsus seaduse jõuliseks on saanud, jälle õigus on riigi wõi kogukonna teenistusesse astuda ehk endiseid ametid pidada.

9. Kohu ja nuhtluse alt wabastada kõik, kes kuritöö ehk süütle korda saanud, mis wallakohu mõistmisesse alla käib, kui nende peale kuni Meie Luujärjepärija sündimise päewani ei ole kaetust tõstetud, wõi kui kohus ei ole otsust teinud, wõi otsus ei ole täide saadetud, wõi kes nüüd alles wallakohu poolt peale pandud nuhtlust kannawad.

10. Kõiki, kes Meie Luujärjepärija sündimise päewani rahatrahwi maksma on mõistetud, mis üle 300 rubla ei käi ja mis kroonu, Keisrikoja, palee walituskonna, Meie Kabineti wõi wangistamise kohtade ehitamise kapitali heaks läheb, selle kohta tehtud otsus seaduse jõuliseks on saanud, aga weel täide ei ole saadetud, sellest trahwist wabastada. Kõikidel aga, kes Meie Luujärjepärija sündimise päewani kuriteud korda on saanud, mille eest nuhtluseks raha trahw üle 300 rubla on määratud, mis nendelamade kohtade heaks läheb, seda trahwi 300 rubla wõrra wähendata.

11. Meie Luujärjepärija sündimise päewani korda saadetud tegude pärast, mille eest pealepandaw rahatrahw kroonu, Keisrikoja, palee walituskonna ja Meie Kabineti heaks, aga niisama ka a) wangistamise kohtade ehitamise kapitaliks; b) kogukonna kapitaliks ja d) mäeseaduse (sead. kogu VII köide, 1902 aasta järg) § 736 järele ja metja seaduse (sead. kogu VIII köide I jagu 1893 aasta wäljaanne) § 861 järele ajutatud kapitaliks läheb, ei tule süüdlasi, kui nad tähendatud trahwi ei jõua ära maksta, mitte isiklikult kinni panna, ega kogukonna tööse ehk eest teenistusesse anda; neid aga, kelle juures nüüd rahatrahwi asemel neid abinõusid tarwitatakse, kinniolemisest ja töödest wabastada.

12. Selle XIX paragrahwi 1, 4, 5, 9, 10 ja 11 punktis kingitud armuandmine ei ulata mitte inimeste peale, kes warguse, pettuse, kätte usaldatud waranduse omandamise ja äraraiskamise, liialasu, meelehea ja salamafsu wõtmise korda on saanud; kes ettewaatuseta oleku pärast kauplemises pankrotti on jäänud; kes auu vastu kuriteu on teinud wõi teise keha ja terwise külge niisugusel kombel puutunud, et seda ekaebtuse teel kohu kätte saab anda; kes ametist lahtilasumise, wõi nuhtluse asemel, mis seisuse õiguste ärawõtmise wõi kitzendamisega on ühendatud, wangi peawad istuma, niisama kes tegustid on teinud (peale metjade hoidmise eeskirjade rikkumise), mille pärast mõistetaw rahatrahw mitte kroonu, Keisrikoja, palee walituskonna ja Meie Kabineti heaks ei tule ega ka a) wangistamise kohtade ehitamise kapitali ja b) mäe seaduse (sead. kogu, VII köide, 1902 aasta järg) § 736 põhjal ajutatawa kapitali hulka ei lähe. Kes aga Meie Luujärjepärija sündimise päewani selles 12-nes punktis nimetatud teu korda on saanud, niisama kes niisuguste tegude pärast süüdlaseks on mõistetud ja nuhtlust kannawad, neile kohu poolt mõistetawat wõi mõistetud nuhtlust ühe kolmandiku aja wähendata.

13. Neile, kes kuritööd korda on saanud, mille eest nad kohu otsuse järele 22. märtsil 1903 Kõigefõrgemalt kinnitatud nuhtluse seaduse põhjal wangirootu, kindlusesse wõi wangikotta kinni peawad minema kõikide iseäraliste wõi mõnede iseäraliste õiguste ja eesõiguste kautamisega, wõi wangirootu seisuse õiguste kautamisega ja ilma kautamiseta, wõi wangi seisuse õiguste kautamisega, niisama ka kõikidele, kes Meie Luujärjepärija sündimise päewani niisuguste nuhtluse alla on mõistetud, wõi neid juba kannawad, nuhtluse määra ühe kolmandiku aja wähendata.

14. Selle manifesti wõimul nuhtlusest peafemine ei wabasta süüdlasi mitte kahju ja kautuste tasumise, patendi hinna maksimise, kaupluse ehk tööstuse tunnistuse hinna tasumise, aktsiisi wõi muu maksu kandmise, kohu poolt mõistetud kroonu ja kohutuluude tasumise kohustest, kui niisugused maksud selle manifesti eelmiste paragrahwide läbi täieste wõi osalt kustutamise alla ei lange, ja ei wabasta ka asjade wõi nende wäärtuse fisenõudmisest seaduses määratud kordadel, niisama ka kohusest, kõik ära parandada wõi ära häwitada, mis seaduse nõudmise vastu on tehtud. Seletused metja seaduste rikkumise pärast kroonu ja eraomaniikude maade peal, niisama nendes, mis kroonu ja erainimeste wahel waidluse all on, peawad selleks wälja-

antud eeskirjade järele lõpule wiidud saama, et kahjutasu suurus ära määrata, mis selle järele erainimestele wõi seisustele tuleb.

15. Kõikidele, kes Meie Luujärjepärija sündimise päewani wangist lahti on saanud ja kohaliku politsei ülewaatamise alla on antud, nuhtluse seaduse (sead. kogu, XV köide, 1885 a. wäljaanne) 48 ja 49 paragrahwis wõi 58¹ paragrahwi põhjal, sead. kogu, XV köide, 1902 aasta järg, (punkt 4, III osa, täht A. Kõigefõrgemalt 10. juunil 1900 kinnitatud Riigi Nõukogu arwamine) määratud ajaks, seda ülewaatamise all olemise aega ühe kolmandiku aja lühendada.

16. Siberisje, wõi kaugematesse kubermangudesse, peale Siberi, elama saadetud inimestele, neile, kes kaugematesse kubermangudesse, mitte Siberisje, saadetud, seismeaastase, aga neile, kes Siberisje elama saadetud, kahelja aastase tähtaja möödaminetu järele seft ajast arwates, kui nad oma saatmise kohale jõudsiwad, õigus anda wabalt omale Europa wõi Aasia Wenemaal elamiseks walida, kus juures neile ainult kolme aasta jookul pealinnades ja pealinnade kubermangudes elamine ära keelatakse ja neile nende endiseid õigusi tagasi ei anta. Kes aga Siberisje, wõi mitte Siberi kaugematesse kubermangudesse elama on saadetud ühtlasi wangi panemisega wõi selle määrusega, et nad elamiseks määratud kohast kuhugi lahkuda ei tohi, nendele tuleb peale selle wangistamise wõi lahkumata kohal elamise aega ühe kolmandiku aja lühendada.

17. Inimestele, kes Meie Luujärjepärija sündimise päewani kuritegusid korda on saanud, mis eest neid ajumisele ära saadetakse, niisama kes selle nuhtluse alla on mõistetud wõi seda juba kannawad; inimestele, kes tänase päewani sunnitööst ära saadetud asujate hulka on arwatud, niisama ka nendele, keda sunnitööst tähendatud asujate hulka tuleb arwata, kui nemad ülemal tähendatud päewani kuritöö korda on saanud, künne ja wiiteistkümmene aastane tähtaeg, mille järele nad talupoegadeks arwatatakse, lühendada, esimestele neljaks ja teistele kuueks aastaks; aga ära saadetud asujatele, kes juba mitte wähem kui üheksa aastat ära saatmise kohal on olnud, luba anda enesele elukohta walida, neile ära keelates wiie aasta jookul pealinnades ja pealinna kubermangudes elada, neid seksjamaaks tähtajaks kohaliku politsei ülewaatamise alla anda ja neile, kes 1885 aastal wälja antud nuhtluse seaduse mõju alla käiwad, selle asemel, et nad kõik seisuse õigused on kautanud, arwata, et nad sellejama nuhtluse seaduse § 43 järele kõik iseäralised, isiklikult ja seisuse järele saadud õigused ja eesõigused on kautanud, kus juures nad aga oma endiseid omanduse õigusi tagasi ei saa. Ülemal tähendatud kergitused ei ulata mitte inimeste peale, kes kuriteud korda on saanud, mis nuhtluse seaduses, sead. kogu, XV köide, 1885 aasta wäljaanne, 197, 200—204 paragrahwis ette on nähtud.

18. Neile, kes ajutiseks wabrikute wõi sunnitöödele on mõistetud, määratud tööde aega poole peale wähendata, eluaegse sunnitöö asemel aga 14 aasta pikust sunnitööd arwata. See arm ulatab ka nende inimeste peale, keda edespäid tähendatud nuhtluse alla mõistetakse kuritööde eest, mis Meie Luujärjepärija sündimise päewani on korda saadetud.

19. Armunäitamised, mis selle XIX paragrahwi 16, 17 ja 18 punktides on antud, ulatawad ka nende inimeste peale, kes Meie Luujärjepärija sündimise päewani wälja antud iseäraliste Kõigefõrgemate käskude järele, raskemate nuhtluse asemel, mis neile kohu poolt määratud, neid punktides tähendatud nuhtlust kannawad.

20. Neid, keda Meie Luujärjepärija sündimise päewani alla elalises wanaduses korda saadetud kuritegude eest wähemaks kui neljaks aastaks sunnitööle on mõistetud wõi weel mõistetakse, — sunnitööst wabastada, ära saadetud asujate hulka arwata ja nende kohta selle XIX paragrahwi 17-das punktis kingitud armunäitamisi maksma panna.

21. Ära saadetud-asujaid ja ära saadetud sunnitöölisti, kes tegude eest, mis Meie Luujärjepärija sündimise päewani korda saadetud, seaduse järele witsanuhtluse ehk iseäraliste nuhtluse alla langewad, mis ihu nuhtluse asemel ära saadetute seaduse 464 paragrahwis (sead. kogu, XIV köide, 1902 aasta järg) ja Kõigefõrgemalt 2. juunil 1903 a. kinnitatud Riigi Nõukogu arwamises raskemate ihu nuhtluse kautamisest ära saadetute juures, on määratud, neist nuhtlustest wabastada.

22. Ära saadetud-asujaid ja ära saadetud sunnitöölisti, kes oma ajumise wõi sunnitöö kohtadest ära on jooksnud ja selle juures, niisama ka oma jooksu peal olemise ajal, mingijugust muud kuritegu ei ole korda saanud, sel juhtumisel, kui nemad ühe aasta jookul Meie Luujärjepärija sündimise päewast arwatud wabatahtlikult jooksu pealt tagasi tulewad wõi omas olukohas oma süüdi tunnistades ülemuse ette ilmuvad, ei tule ärajooksmise eest mitte nuhtluse alla heita, waid neid ainult sellessejamaasje seisukorda panna, milles nad enne ärajooksmist oliwad, nende määratud nuhtluse ajasse ka seda aega arwates, mis nad enne ärajooksmist juba ära oliwad ja nende kohta selle XIX paragrahwi 17 punktis kingitud armunäitamisi maksma pannes.

23. Inimestele, kellele juba endiste Kõigearmulisemate manifestide läbi olukorra kergitust on kingitud, mis selle XIX paragrahwi 16, 17 ja 18 punktis on tähendatud, ära saatmise paigal ja sunnitööle olemise aega weel üks aasta lühendada.

24. Kergitused, mis praegune manifest sunnitöölistele, ära saadetud asujatele, elama saadetutele, wangiroodus olejatele ja wangistamise nuhtlust kandjatele kingib, ei wähennda nimetatud isikute õigust, tähtaja lühendamist ja õigusi saada, mis neile on lubatud Kõigefõrgemalt 7. mail 1894 ja 9. mail 1895 kinnitatud eeskirjades arrestantide ja ära saadetute tarwitamisest Siberi raudtee ehitamise töös, niisama ka 4. märtsil 1904 wäljaantud Kõigefõrgemas käsus neile Sahalini saarele ära saadetutele, kes wabade wäesalkade hulka on arwatud, nendele määratud nuhtluse kandmises kergitust anda.

25. Kõikide kuritegude ja süütegude asjus, kelle pärast kaelaohutult wastutuse alla wõtmise selle manifesti läbi ära ei saa kustutatud ja mis Meie Luujärjepärija sündimise päewani korda on saadetud, tuleb nuhtluse seaduses määratud wananeemise tähtaega ühe kolmandiku aja lühendada, aga ainult siis, kui need tähtajad juba eelmiste Kõigearmulisemate manifestide läbi ei ole lühendatud.

26. Selle XIX paragrahwi 16, 17, 18, 19, 20 ja 23 punktis seletatud kergituste tarwitamine tuleb asjakohasuse järele Meie Ülewaltseja hoolde Kaugel Idas, Irkutski sõjawäe kindral-kuberneri ja kohalikkude kuberneride hoolde anda, kes seda tarwitawad, kui nad süüdlaseks mõistetute inimeste heade elukombete üle tõendus on saanud.

XX. Anname fjemiste asjade ministri hoolde, neile inimestele, kes wallakohutute otsuste järele, mis Meie Luujärjepärija sündimise päewani tehtud, ihunuht-

luse alla mõistmise läbi on häbitatud, kui nad pärast seda endid kiiduvääriliselt on üles pidanud, neile talurahva kogukondliku valitsemise ametite pidamise õigus, mis nad sead. kogu IX kõide, seisuste õiguste iseäralik liiga (I ülevõetud määrused) 182 paragrahvi 2 punkti järele olivad kautanud, jälle tagasi anda.

XXI. Inimesi, kes niisuguseid seaduse wastajaid tegufid või niisuguseid määratud eeskirjade rikkumisi korda on saatnud, mis eest nemad administratiivilisel teel peale pandava raha trahwi alla langewad või on mõistetud, tuleb selle trahwi maksmisest jelsamal mõõdul ja nendesamade eranditega wabastada, nagu selle manifesti XIX paragrahwi 1, 10 ja 11 punktis on määratud, kui need trahwid selle manifesti teiste paragrahwide järele mitte suuremal mõõdul kustutamise alla ei tule.

XXII. Süüdlaste pärijaid ja ka neid, kes süüdlaste eneste maksujõuetuse pärast wastutama peawad, tuleb rahalisest wastutamisest kroomu ees wabastada, kui kuritöö tegemisest kuni Meie Luujärjepärija sündimise päewani 10 aastat mööda on läinud.

XXIII. Kroomu, metsa ja mäe walituskonna, Keisri palee ja Keisrikoja, niisama ka Looiwitschi wüstrikonna ja Altai ning Nertschinski maakondades Meie Rabineti metsade metsa-ametnikka ja wahituid või, nende maksujõuetuse korral, igasugu talupoegi, kes selle eest raha trahwi alla on heidetud või heidetakse, et nad järele waadanud ei ole, kui teadmata kelle poolt metsade häwitamist ehk muud nende metsade kohta käiwate seaduste ja eeskirjade rikkumisi Meie Luujärjepärija sündimise päewani toime on pandud, — tähendatud trahwi maksmisest wabastada. See aru ei ulata mitte metsa-ametnikkude ja wahitide peale, kes meelega kellegile luba on annud olewaid seadusi metsaasjus rikkuda.

XXIV. Käib Altai ja Nertschinski maakondade kohta.

XXV. Inimesi, kes mäeteenistuse kohuse täitmisest kõrwale on põigelnud, nii hästi nuhtluse kui ka uurimise ja kohtu alt wabastada, kui nad Meie Luujärjepärija sündimise päewani selle kohuse täitmisele ilmufiwad või mitte hiljem kui ühe aasta jookkul sellest päewast ilmuvad.

XXVI. Wäljamaal elawaid Wene alamaid, kes nuhtluse seaduse (sead. kogu, XV kõide, 1885 a. wäljaanne) §§ 325 ja 326 järele wastutamise alla langewad, käfime nendes paragrahwides määratud nuhtluse alla mitte heita, waid neid ainult pärast Wenemale tagasi tulemist tahaks aastaks politsei ülewaatamise alla anda.

XXVII. Käib Kaukasia, Turkestani ja Stepimaa elanikkude kohta.

XXVIII. 1. Inimestele, kes pahade elukombete pärast administratiivilisel teel kullatogude otsuse järele ära on saadetud, kui nende ülespidamist heats kiidetakse, luba anda seaduses (sead. kogu, XIV kõide, kuritegude ärakandmise seadus, 1902 aasta järg, 23 lisamärk § 205 juure) lubatud wiisil teistesesse kubermangudesse ja kogu-kondadesse minna, ka nendesse, kust nad wälja olivad saadetud, aga selle tingimisega, kui wiimase korra juures sifemiste asjade minister sellega rahu on.

2. Inimestele, kes wäikekodanikkude kogukondade otsuse peale administratiivilisel teel Siberisse on saadetud, niisama ka neile, keda külla ehk wäikekodanikkude kogukonnad eneste sekka, pärast nuhtluse ärakandmist kuritegude eest, tagasi ei wõtnud, luba anda teistesesse kubermangudesse ja kogukondadesse minna, ka nendesse, kust nad wälja olivad saadetud, aga talupoegadele selle tingimisega, et nende ülespidamine hea on ja peale selle, kui nad sinna kubermangu ja sinna talurahwa kogukonda tagasi lähewad, kust nad wälja olivad saadetud, et neil sifemiste asjade ministri poolt luba on.

XXIX. Kuna Meie ka riigi wastu tehtud kuritööde tegijaid kergituste saamisest wälja ei taha arwata, mis selle manifesti XIX paragrahwi 1, 4, 13, 16—23 punktites ülevõetud kaelakohtualluste kuri- ja süütegude tegijatele on fingitud:

1. Anname kohtute ministri luba, sifemiste asjade ministriga ühes nõuus olles, nende inimeste pärast, kes Meie Luujärjepärija sündimise päewani riigiwastajaid kuritööd on korda saatnud ja kes nende süüiteu iseäralduse või kordasaadetud kuriteu kahetsemise ja heade elukombete pärast suurema kergituse wäärt olekfiwad, kui üllemal nimetatud XIX paragrahwi punktites 1, 4, 13, 16—23 määratud, iseäraliste kõigealandlikumate ettepanekutega tulla, niisama ka palwed endiste seisuse õiguste tagasiandmise pärast nendele arajaadetutele, kes pärast määratud tähtaja äraolemist Siberis laitmata ülespidamise ja tööta eluwiisi läbi tähelepanemist on teeninud — Meile heatsarwamiseks ette panna.

2. Käib Rauge Jda kohta.

3. Need riigiwastajad kuritööd, mis seaduse järele ei wanane (§ 68 nuhtluse seadus, 1903 aasta wäljaanne) kui nad Meie Luujärjepärija sündimise päewani wiieteistkümnede aasta jookkul on awalikuks tulemata jäänud, käfime unustusesse anda ja nende kuritegude tegijate wastu kaelakohtuallist wastutamise alla wõtmist mitte algada.

4. Käfime ka unustusesse anda kohtuasjad kuritegudest, mis 1903 aastal wälja antud nuhtluse seaduse §§ 103, 104, 106 ja 107 on ette nähtud, mis Meie Luujärjepärija sündimise päewani awalikuks tulemata on jäänud. Inimesi, keda nende kuritegude kordasaatmises süüdistatakse, või kes oma süü eest nuhtlust kannawad, wastuseandmisest ja nuhtlusest kõigi nende tagajärgedega wabastada; neile, kes õiguste kautamisele on mõistetud, ühes nende seaduslikkude lastega, mis pärast seda sündisiwad, kui wanemate üle otsus tehti, kõik õigused kinkida, mis neil isiklikult ja seisuse järele enne süüdlaseks mõistmist oli, ainult ilma omanduse õigusteta.

5. Inimesi, kes kaelakohtu pidamise seaduse § 1035 järele (sead. kogu XVI kõide, I jagu, 1892 aasta wäljaanne) või riigikorra ja ülevõetud rahulalhoimise abinõude seaduse 32—36 paragrahwide järele (sead. kogu XIV kõide, kuritegude ärakandmise seadus, 1890 a. wäljaanne, I paragrahwi I punkt (2 lisamärk) administratiivilisel teel nuhtluse alla on heidetud ja kes Meie Luujärjepärija sündimise päewani täiealiseks ei ole saanud, käfime edespidiest nuhtluse kandmisest wabastada.

6. Inimesi, kes jelsamal teel arresti, wangistamise alla mitte üle 6 kuu, elukoha walimise õiguse kinfendamise alla mitte üle ühe aasta või politsei awaliku ülewaatamise alla mitte üle ühe aasta on mõistetud, — käfime edespidiest nuhtluse kandmisest wabastada.

7. Inimestele, kes jelsamal teel wangistuse alla üle kuu kuu, elukoha walimise õiguse kinfendamise alla üle ühe aasta, või politsei awaliku ülewaatamise alla üle ühe aasta on mõistetud, tuleb nuhtluse aega ühe kolmandiku oja lühendada, kui nuhtluse aluse hea ülespidamise kohta tõendus on.

8. Selle XXIX paragrahwi 7 punktis tähendatud armuandmise tarwitamise jätame Meie Rauge Jda Njewalitseja, Kaukasia kodanliku walituse peatüema, kindral-kuberneri, Doni wäe hetmani, kuberneride ja linnapealikute hoolde asjakohajuse järele.

9. Lubame sifemiste asjade ministri, Meile heatsarwamiseks ette panna nende inimeste palwed, kes Meie Luujärjepärija sündimise päewani omawo- liliselt isamaalt lahkufiwad, kes üle riigi piiride lätsiwad riigi wastu tehtud kuritööde pärast, kui nende peal kuritööd ei ole, mis 1903 aasta nuhtluse seaduse 99 paragrahwi järele nuhteldakse, aga selle juures soowiwad kodumaale tagasi tulla ja truudusega Luujärje ja isamaa wastu oma endist süüdi taja teha.

XXX. Kes uurimise ja kohtu all seisawad ja selle manifesti mõjul kohtu ja nuhtluse alt peawad wabaks saama, aga kes oma süüta olekut usuwad ja soowiwad kohtu ees näidata, et nad õiged on, woiwad ühe kuu jookkul sellest päewast arwates, millal neile teada anti, et kohtukoht nende asja ära lõpetamise otsuseks tegi, paluda, et nende kohtuasi uueste uurimise ja mõistmise alla wõetaks. Niisama wõib see, kes tegude eest, mis Meie Luujärjepärija sündimise päewani korda saadetud, edespidi manifesti mõjul uurimise ja kohtu alt peab wabaks saama, aga seda õigust ei soowi tarwitada, sellesama tähtaja jookkul paluda, et tema kohtuasi seaduses määratud korras lõpule wiidaks. Need ja teised isikud aga ei wõi fiis enam, kui nad süüdlaseks mõistetakse, selle manifesti läbi andeksandmist saada.

XXXI. Rahiluste pärast, mis selle manifesti eeskirjade tarwitamise kohta woiwad tekkida, on kõik walituse kohad kohustatud oma ettepanekud Walitsewa Senati 1-sesse Departemangu saata, aga rahasummade arwamise ja nõudmise asjus, mis Keiserinna Maria asutuste walituskonna heats peawad minema — Meie Oma Kantselei peawalitseja läbi Keiserinna Maria asutuste asjus — hoolekandjasse nõuu- kogusse. Walitsew Senat ja hoolekandja nõuukogu paluwad neil juhtumistel, mis nende wõimupiirist üle käib, Meie otsust seatud korra järele.

XXXII. Kõik selle paragrahwi 9 punkti käiwad Soome Suurwüstririigi kohta.

Antud Peterhofis augusti kuu 11. päewal, Kristuse sündimisest tuhat ühetja sada neljandal, Meie walituse kümnendal aastal.

Alguskirja peal on Keisri Majesteet Jse Oma käega alla kirjutanud:

„Nikolai“